

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Роман ПЕТРИШИН
« 3 » травня 2023 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

для вступників на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань – 23 «Соціальна робота»

спеціальність – 231 «Соціальна робота»

ОПП «Соціальна робота»

Схвалено Вченою радою факультету
педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 9 від «26» квітня 2023 р.

Голова ради Тетяна ФЕДІРЧИК

Чернівці – 2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Правилами прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича обумовлено, що «особи, які мають закінчену базову або повну вищу освіту, та особи, які не менше одного року здобувають ступінь бакалавра та виконують у повному обсязі навчальний план», можуть вступати до ЧНУ для здобуття ступеня бакалавра за іншою спеціальністю на першій або старші курси (у тому числі зі скороченим терміном навчання).

Для вступу для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за *спеціальністю 231 Соціальна робота* обов'язкове вступне фахове випробування у *формі співбесіди з загальних питань соціалізації особистості*.

Основним завданням співбесіди є виявлення у вступників рівня володіння знаннями про співвідношення людини і суспільства як соціальних феноменів сучасної цивілізації; розуміння закономірностей функціонування і розвитку соціуму як в цілому, так і його підсистем і форм; сформованості громадянської позиції по відношенню до своєї країни та людства у цілому.

Знання студентів про людину і світ як специфічну цілісність мають бути засвоєні на високому науковому рівні, тому в структурі курсу інтегровані знання цілісного циклу суспільних наук: соціології, політології, правознавства, етики, економічної теорії, соціальної психології, культурології, соціальної екології, філософії.

У програмі подаються питання, які розкривають процес взаємодії громади, сприяють суспільній консолідації, не суперечить традиційним цінностям суспільства – повазі до людської гідності, справедливості та солідарності.

При складанні фахових вступних випробувань вступники мають:

знати: особливості становлення людини; важливість саморозвитку в процесі формування особистості; природу та соціальну сутність життєвого самовизначення; про вплив глобальних проблем сьогодення на діяльність людини.

вміти: аргументовано, переконливо викладати власні думки, відстоювати свою позицію; керувати власною поведінкою в різних життєвих ситуаціях; планувати та програмувати людську діяльність; передбачати і аналізувати вплив політичної системи на життя особи; визначати рівень та динаміку соціального напруження.

Програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки та соціальної роботи, протокол № 8 від 11 квітня 2023 р.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Становлення людини і структура людської діяльності. Походження та становлення людини. Індивідуальне становлення людини. Стратегія життя людини. Сутність і структура людської діяльності. Духовний світ людини. Людина серед людей. Самовизначення та самореалізація людини.

Людина в системі суспільних відносин. Виникнення і сутність суспільства. Природні передумови суспільного життя. Соціальне життя і соціальна структура суспільства. Людина в системі суспільно-політичних відносин. Світогляд як основа культури. Доля людини у ХХ столітті. Людство на порозі ХХІ століття. Особливості сучасної цивілізації. Глобальні проблеми сучасності.

Гендерна соціалізація. Стереотипи та їх роль у житті людини і суспільства. Поняття дискримінації. Ксенофобія. Расизм. Зародження конфліктів та шляхи їх подолання. Місце конфліктів в людському спілкуванні.

Соціальна структура населення. Стратифікація сучасного українського суспільства. Соціальна мобільність. Сутність стосунків між людиною та державою.

Права та відповідальність людини і громадянина. Суть, атрибути та функції громадянського суспільства. Політичні партії. Опозиція. Лобізм. Політична еліта та політичне лідерство.

Демократія як політичний режим та народовладдя. Вибори як інструмент демократії. Типи виборів. Територіальне громадське та місцеве самоврядування.

Свобода слова та цензура. Нація етнічна та нація політична. Нація і націоналізм. Міжнаціональні відносини і причини виникнення міжнаціональних конфліктів. Міжконфесійні стосунки та їх вплив на життя в полікультурному суспільстві.

Геополітичне становище сучасної України. Місце України в інтеграційних процесах в Європі. Толерантність, плюралізм, компроміс як основа спілкування світової спільноти.

Рекомендована література

Базова (основна)

1. Конституція України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Андрущенко В. Організоване суспільство Проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: досвід соціально-філософського аналізу /В. П. Андрущенко. - К. : ТОВ «Атлант ЮЕМСі», 2006. - 498 с.
3. Бакка Т. В. Людина і світ: рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень : підручник для 11 кл. / Бакка Т. В., Марголіна Л. В., Мелешенко Т. В. – К. : Освіта, 2012. – 240 с.
4. Варді А. Ф. Загадковий світ людини / Варді А. Ф. – К, 1988.
5. Вілков В. Людина і світ / Вілков В. – Х., 2001. – 260 с.
6. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Вебер М. – К. : Основи, 1998. – 520 с.
7. Веймер Д. Аналіз політики. Концепція і практика / Веймер Д. – К. : Основи, 2000. – 654 с.
8. Гісем О. Людина і суспільство : в схемах, таблицях і коментарях, 11 клас / Гісем О, Мартинюк О. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2003. – 252 с.
9. Глобалізація і безпека розвитку : колективна монографія / за ред. О.Г.Білоруса. – К. : КНЕУ, 2001.
10. Горелов М. Е. Цивілізаційна історія України : нариси / Горелов М. Е., Моця О. П., Рафальський О. О. – К. : ЕксОб, 2006. – 632 с.
11. Говорун Т. В. Людина і суспільство / Говорун Т. В. – К., 1992. – Т. 1.
12. Губерський Л. В. Культура. Ідеологія. Особистість : методолого-світоглядний аналіз / Губерський Л. В., Андрущенко В. П., Михальченко М. – К. : Знання України, 2002. – 577 с.
13. Дашутін Г. Політичний ідеал: світовий досвід і сучасна Україна : монографія / Дашутін Г. – К. : Академ Перс, 2006. – 303 с.
14. Діденко В. Ф. Людина і світ : словник / Діденко В. Ф., Кондрашова-Діденко В. І., Діденко Л. В. – К., 1998.
15. Етика ділового спілкування : курс лекцій / Т. К. Чмут [та ін.]. – К. : МАУП, 2003. – 208 с.
16. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики : наук.-метод. посібник / за ред. І. І. Єрмакова. – Запоріжжя : Центріон, 2005. – 640 с.
17. Іванченко Л. В. Особливості світоглядного формування особистості в сучасних умовах / Л. А. Іванченко, А.А. Струева // Вісник Житомирського пед. університету. – 1999. – Вип. 4. – С. 35 – 37.
18. Кармалюк С.П. Національна і культурна ідентичність в умовах глобалізації / С.П. Кармалюк, Г.В. Чайка //Україна-Європа-Світ.: Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини/ Випуск 4 – Тернопіль, 2010.- С.101-110.

19. Костюков С. Загальнолюдські та національні культурні цінності: проблема єдності / Костюков С. // Вища освіта України. – 2008. – №3. – С. 75 – 83.
20. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні: Інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / Кремень В. Г. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.
21. Крисаченко В. С. Екологія. Культура. Політика: Концептуальні засади сучасного розвитку / Крисаченко В. С., Хилько М. І. – К. : Знання України, 2001. – 597 с.
22. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності : Проект / наук. кер. О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2000. – №3. – С.7 – 12.
23. Людина в сучасному соціумі : навч. посіб. / уклад. Л. В. Войтова. – Умань : ПП Жовтий, 2011.
24. Людина і світ : підручник для 11кл. загальноосв. навч. закл. / І.В. Губерський, В.Г. Кремень А.О. Приятельчук [та ін.]; за ред. І.В. Губерського. – 3-тє вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2007. – 350 с.
25. Людина і світ : підручник / Л. Б. Губерський, В.Г. Кремень, А.О. Приятельчук та [ін.]. – К. : Знання; КОО, 2001. – 349 с.
26. Людина і світ / В. С. Колдуненко. – К. : Феміна, 1995. – 176 с.
27. Людина і суспільство : електронний підручник / М. І. Романенко, Ю. Ю. Бродецька, О. Є. Висоцька, В. В. Токовенко ; під заг. ред. М. І. Романенка. – Дніпропетровськ : ТОВ «Інновація», 2005. – 7.15 Мб.
28. Людина і суспільство : навч.-метод. посіб. / за ред. С. П. Щерби. – Тернопіль, 1996.
29. Морозов О. Ф. Ціна думки – інтелектуальний капітал / О.Ф. Морозов. – Донецьк : Юго-Восток, 2005. – 351 с.
30. Огнев'юк В. Освіта і цінності демократії / В. Огнев'юк // Персонал. – 2003. – №2. – С. 72 – 78.
31. Пекеліс В. Як знайти себе / Пекеліс В. – К., 1991
32. Світ і людина / Р.А. Арцишевський. – К. : Т-во «Знання»., 1992.
33. Світ, людина, суспільство : хрестоматія / упоряд. : І. П. Арцишевська, Р. А. Арцишевський. – К., 1997.
34. Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : монографія / С.О. Сисоєва. – Хмельницький : ХГПА, 2008. – 324 с.
35. Філософія: світ людини: курс лекцій : навч. посібник / В.Г.Табачковський, М.О. Булатов, Н.В. Хамітов [та ін.]. – К. : Либідь, 2003. – 432 с.
36. Терещенко Ю.І. Світ обертається довкола творців нових цінностей (Освіта як екзистенційний пріоритет України) (Ю.І. Терещенко) // Віче. - 2001. - №6(111). - С. 103-114.
37. Тюріна Т. Г. Шляхи духовного формування особистості / Тюріна Т. Г. – Львів, 2005.
38. Філософія: світ людини: курс лекцій : навч. посіб. / ред. кол. В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н.В. Хамітов. – К., 1998.

39. Філософія політики : хрестоматія в 4-х томах / ред. кол. Я. В. Губерський, В. П. Андрущенко, М.І. Бойченко. – К., 2003.
40. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В.Г. Кремень. - К. : Педагогічна думка, 2009. - 520 с.
41. Филипчук Г.Г. Общечеловеческое и этнокультурное в образовании: взгляд с Украины / Г.Г. Филипчук // Известия Междунар. славянской академии образования им. Я.А. Коменского. -2007. - №5. - С. 73 -76.
42. Фурман А. В. Соціальна культура / А. В. Фурман, О. Морщакова // Психологія і суспільство. – 2015. – № 1. – С. 26 – 36.
43. Шляхтун П. П. Політологія: Теорія та історія політичної науки : підручник / Шляхтун П. П. – К., 2002.
44. Шумра Л. Моральні цінності як основа духовного виховання / Л. Шумра // Рідна школа. - 2004. - №6. -С. 28 – 30.

Інформаційні ресурси

45. Морщакова, О. С. Людина у сучасному соціумі [Електронний ресурс] : опор. консп. лекцій / О. С. Морщакова. – Тернопіль : ТНЕУ, 2011. – 74 с.. – Режим доступу : <http://library.tneu.edu.ua>
46. Морщакова, О. Соціальні цінності і ціннісно-змістове наповнення процесу соціалізації [Електронний ресурс] / О. Морщакова. – Режим доступу : <http://library.tneu.edu.ua>
47. Людина і світ [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Косенчук О. Л.. – Режим доступу : studopedia.org/4-62361.html
48. Людина і світ [Електронний ресурс] : підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. зак. (рівень стандарту та профільний рівень) / Назаренко Н. В., Воронянський О. В., Назаренко Г. І., [та ін.]. – Х. : Оберіг, 2012. — 240 с., іл.. – Режим доступу : <http://kshpk.org.ua/wp-content/>
49. Юрій М.Ф. Людина і світ [Електронний ресурс] / Юрій М.Ф. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1584072010712/sotsiologiya/lyudina_i_svit

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ результатів вступного випробування у формі співбесіди з загальних питань соціалізації особистості

Співбесіда для вступу на освітній рівень «Бакалавр» для здобуття другої вищої освіти відбувається у форматі вільного спілкування екзаменатора і абітурієнта за двома питаннями із запропонованого у програмі співбесіди переліку.

Час на підготовку до відповідей 20 хвилин.

Час на проходження усної співбесіди – 15 хвилин на кожного вступника.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним членом фахової атестаційної комісії відповідно до критеріїв оцінювання.

Рівень знань оцінюється за якістю відповідей на поставленні питання. Від абітурієнта очікується розгорнута відповідь (10-15 речень) з аргументацією власного погляду, прикладами, аналізом різних поглядів на проблему, з описом їх переваг та недоліків.

Результати проведення випробування оцінюються в 200-бальній системі на підставі обговорення відповідей вступників членами фахової атестаційної комісії.

<i>Бал</i>	<i>Вимоги до рівня знань</i>
176-200 балів	виставляється при наявності повної, змістовної відповіді на всі питання. Абітурієнт демонструє знання матеріалу та його розуміння. Відповідь має логічну та структурну завершеність, раціональний підхід до представлення відповіді (розв'язання питання), терміни вживаються вступником коректно, розкрито основні поняття, зроблено узагальнюючі висновки. Абітурієнт не допускає жодної помилки у використанні наукової термінології.
151-175 балів	виставляється при достатньому рівні обізнаності абітурієнтів при відповіді на всі питання. Абітурієнт демонструє розуміння матеріалу, знайомство з основною літературою. В цілому, абітурієнт демонструє знання основного матеріалу питань. Відповідь може містити 1-2 неточності. Наведено всі необхідні визначення, закони, закономірності тощо. Відповідь має логічну структуру, обрано логічний підхід до викладу матеріалу (розв'язання питання), терміни вживаються вступником коректно, розкрито основні поняття, зроблені висновки.
126-150 балів	виставляється при неповній відповіді на зазначені питання. Абітурієнт демонструє фрагментарність і формальність у відповідях. Абітурієнт допускає більше 3 помилок при використанні наукової термінології. Відповідь не має логічної завершеності, обрано нераціональний підхід до викладу матеріалу (розв'язання питання), відсутні приклади, терміни вживаються вступником коректно, але не всі поняття розкрито, не зроблено узагальнюючих висновків.
100-125 балів	виставляється у разі уривчастості відповідей на запитання. Абітурієнт демонструє суто поверхове та формальне знайомство з науковою літературою, знання класичних та сучасних теорій є досить уривчастим. Абітурієнт допускає значні помилки при використанні наукової термінології. Основні визначення, закони, закономірності не наведені, або наведені з помилками. Відповідь не має логічної завершеності, обрано нераціональний підхід до представлення відповіді (розв'язання питання), відсутні приклади, некоректно вживані терміни, не всі поняття розкрито, не зроблені узагальнюючі висновки.
1-99 балів	незадовільна відповідь, виставляється у разі відсутності відповідей на всі запитання, або логіка і послідовність викладу матеріалу відсутня.

